

עיתונות המחתרת בגטו ורשה אודות גירוש יהודי צ'ייחנוב להשמדה

השמדת היהודים במחוז צ'ייחנוב

החיסול הסופי של יישובי היהודים במחוז צ'ייחנוב התחילה ב-23 בנובמבר והסתיימה ב-16 בדצמבר. היא הקיפה כ-25,000 יהודים, לפי החישוב שלהלן:

נובי דבור (Nowy Dwór) כולל מגורשי צ'רבינסק (Czerwińsk) 6,000 נפש¹

פלונסק (Płońsk) כולל מגורשי נובה מיאסטו (Nowe Miasto) 8,000 נפש²

צ'ייחנוב (Ciechanów) 5,000 נפש³

מלאווה (Mława) 6,000 נפש⁴

כל יהודי הערים הנזכרות, פרט ל-300 יהודים ממלאווה נשלחו לגיא ההריגה בשצ'וויניצה (Szczaŋnica)⁵ או באושוויץ. הגירוש עבר בשקט וללא הפרעות. הגרמנים, נאמנים ל"מנהגם" הבטיחו חגיגת לידונרטים של אותם יישובים, שרק הפליטים יגורשו ואלה שאינם מועסקים והם נשלחים [כעת] לעבודה. לרשות המגורשים הועמדו קרונות נוסעים.

(*Wiadomości*, 23-31 בדצמבר 1942)

*פרסום של הארכיון המחתרתי "עונג שבת"

מקור: דניאל בלטמן (עורך), *גטו ורשה - סיפור עיתונאי, יד ושם, ירושלים 2002, עמ' 435.*

¹ בנובי דבור במחוז ורשה חיו לפני המלחמה כ-3,500 יהודים. הגטו במקום חוסל באוקטובר 1942. ב-28 בחודש הוכנסו אליו כ-2,600 יהודים מצ'רבוניסק, עיירה קטנה בה חיו כמה מאות יהודים וכ-1,000 פליטים. ב-20 בנובמבר גורשה הקבוצה הראשונה מנובי דבור לאושוויץ וב-12 בדצמבר חוסל הגטו סופית.

² בעיר פלונסק חיו לפני המלחמה כ-5,000 יהודים. הגירוש להשמדה החל ב-28 באוקטובר 1942 עת יצא המשלוח הראשון לאושוויץ. לאחר כשבועיים יצא טרנספורט נוסף לאושוויץ ולאחר שבועיים נוספים – השלישי. בגירוש האחרון, שהתרחש ב-20 בנובמבר 1942, היו גם יהודים שהועברו כמה ימים קודם לכן מהעיירה נובה מיאסטו.

³ בצ'ייחנוב חיו בראשית שנות השלושים כ-4,500 יהודים. כ-1,500 יהודים גורשו מהעיירה כבר בדצמבר 1942 לגטו נובה מיאסטו. ב-6 בנובמבר 1942 הועברו לגטו במלאווה יהודים שהוגדרו "כשירים לעבודה" והשאר גורשו לאושוויץ.

⁴ במלאווה חיו בראשית שנות העשרים כ-5,800 יהודים. באוקטובר-נובמבר 1942 רוכזו בגטו במלאווה אלפי יהודים שהועברו ממקומות עבודה קטנים ומעיירות במחוז. ב-10 בנובמבר 1942 יצא הטרנספורט הראשון, ככל הנראה לטרבלינקה. ב-31 וב-17 בנובמבר יצאו שני טרנספורטים לאושוויץ. לאחר מכן הובאו למלאווה עוד אלפי יהודים מעיירות באזור, בסך הכל כ-6,000 יהודים. הם גורשו לאושוויץ בכמה משלוחים בדצמבר 1942.

⁵ שצ'וויניצה הוא כפר מבודד בהרי הקרפטים, במחוז קרקוב. במקום היו מכרות ומחצבה, וייתכן כי זוהי הסיבה ששמועות על קיומו של מחנה השמדה במקום מופיעות כמה פעמים בעיתונות המחתרת.